

لزوم توجه به ابعاد نهادی در سازمان حوضه رودخانه‌ای در حوضه‌های مشترک فرامرزی

محمد رضا فرزانه^{1*}، عبدالرضا ظهیری²، محمد عبدالحسینی¹، مهدی مفتاح هلقی²

1- نویسنده مسوول: استادیار گروه مهندسی آب، دانشکده مهندسی آب و خاک، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

mrf.farzaneh@gmail.com, abd.phd@gmail.com

2- دانشیار گروه مهندسی آب، دانشکده مهندسی آب و خاک، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

zahiri@gau.ac.ir, meftahhalaghi@gmail.com

چکیده

بررسی تطبیقی مکاتب اقتصادی حاکی از غلبه مکتب نهادگرایی بر سایر مکاتب در پاسخگویی به مشکلات دنیای واقعی می‌باشد. یکی از مقوله‌های مهمی که با بهره‌گیری از نظریه‌های نهادی می‌توان ابعاد آن را مورد توجه قرار داد وضعیت منابع آب می‌باشد. در این تحقیق سعی گردید تا با بهره‌گیری از یک روش تحقیق کیفی و با رویکردی مروری، اسناد مکتوب داخلی و بین‌المللی تحلیل گردد. نتایج حاکی از این بود که ورود مبانی نهادگرایی به بررسی مشکلات آبی باعث پیدایش مفهوم مدیریت یکپارچه منابع آب با تمرکز بر حکمرانی آب شده است. در این مسیر سیستم حکمرانی، مولفه مهم نهاد آب را در بر گرفته است. نهاد آب به سه بخش اصلی مرتبط با قوانین، سیاست‌ها و ساختار اجرایی تقسیم می‌شود. بررسی ابعاد نهاد آب در رودخانه‌های مرزی بیانگر ضرورت توجه ویژه به "سازمان حوضه رودخانه‌ای (RBOs)" است که یکی از ابعاد مهم در این زمینه، اثربخشی RBOs می‌باشد. ابعاد اثربخشی حکمرانی در مقیاس حوضه رودخانه به دو بخش اصلی دامنه اثربخشی و محدوده اثربخشی قابل تقسیم است.

واژگان کلیدی: نهادگرایی، حکمرانی آب، مدیریت یکپارچه منابع آب، سازمان حوضه رودخانه‌ای، رودخانه‌های فرامرزی